

KRALJEVINA JUGOSLAVIJA

UPRAVA ZA ZAŠTITU

INDUSTRIJSKE SVOJINE

Razred 68 (1)

Izdan 1. Jula 1932.

PATENTNI SPIS ŠT. 8984

Lipuš Ignac, mehaniker, Maribor, Jugoslavija.

Kombinirana ključavnica brez vzmeti.

Prijava z dne 19. januarja 1931.

Velja od 1. avgusta 1931.

Napaka vseh z vzmetnimi pripomočki in s sličnimi organi opremljenih ključavnic je, da ne delujejo več, kakor hitro je vzmet vsled pomanjkljivosti materiala ali večletne uporabe izgubila svoje silo.

Smoter predstoječe iznajdbe je kombinirana ključavnica, ki omogoča brez uporabe vzmeti sigurno delovanje vseh organov za odpiranje in zapiranje ključavnice.

Kombinirana ključavnica brez vzmeti je označena s tem, da je v oboju ključavnice napravljeno tri ali več vspretnih, z vijtem obdanih poprečnih prevrtin, ki segajo deloma v zapiralni organ, ki je vrtjen v gladko odprlino ključavničnega oboja; medtem ko so v teh prečnih prevrtinah vložene, proti popolnem izvrtju zavarovane vijake pušice z zunaj ključavničnega oboja se nahajajočimi prijemki, in da ima vsaka vijaka pušica na kakršnemkoli mestu gladki izjem ki odgovara prečni zarezi na delu presegajočega zapiralnega organa tako, da pridejo z zasukanjem vijake pušice njih zareze točno nasproti izjeman zapiralnega organa, kar omogoča premik zapiralnega organa v oboju ključavnice.

V smislu predstoječe iznajde so v risbi predložene nekatere izvedbene oblike kombinirane ključavnice in sicer predstavljajo fig. 1—5 takozvano visečo ključavnico za kolesa, kasete, kovčege, vrata i t. d.; fig. 6—8 takozvano nabitno ključavnico za notranjo stran vrat, blagajn i t. d., fig. 9 takozvano vdolbno ključavnico za lesena vrata in fig. 10 kot ključ služečo šablono ključa za nabitne in vdolbne ključavnice v smislu fig. 6—9.

Pri najenostavnejši obliki kombinirane ključavnice (viseče ključavnice fig. 1—5) obstoji ključavnični oboj A iz masivnega prizmatičnega dela jekla, železa ali kaj drugega, na čegar ozkih vzdolžnih straneh so predvidene tri vzporedne vijake prevrtine D_1 , ki so nekako od sredine do nasproti ležeče ozke strani v nekoliko večjem primeru podaljšane v gladke prevrtine D_2 .

Obešaljna kljuka B je z obema svojima locnema B_1 in B_2 vpostavljena v dveh vzporednih vzdolžnih prevrtinah oboja ki sta urejeni tako, da se deloma križata z vprečnimi prevrtinami D_1 . V odprtino D_1 segajoči deli locna B_1 se obvrtajo in zareze B_2 opremijo s tekočim vijtem (fig. 2, levo).

V prevrtine D_1 se zavijejo z zunanjimi glavicami C_2 opremljene vijake pušice C, od katerih ima vsaka na drugi strani gladko, povprečni zarezi presegajočega dela locna B_1 odgovarjajočo zarezo C_1 (fig. 2 desno, in fig. 3). Na notranji strani oboja ključavnice so pušice C opremljene z glavicami C_3 , ki drsijo v gladkih prevrtinah D_2 in preprečujejo popolno izvrtje vijake pušic C iz ključavničnega oboja A. Prevrtine D_2 so na ozki strani oboja zaprte z varjenimi, spojenimi ali zavitiimi pokrovi D_3 tako, da ne izkazuje viseča ključavnica nikake proste odprtine, skozi katero bi mogla uhajati voda ali prah.

V zaprtem stanju te ključavnice segajo pušice C s celim presekom popolnoma ali deloma v zareze B_2 locna B_1 (fig. 2, levo, in fig. 4) s čimer je onemogočen izvleček kljuka B iz ključavničnega oboja A.

Ako pa se nahajo gladki izjem C_1 vsake vijačne pušice C točno nasproti k temu pripadajoči vijačni zarezi B_3 locna B_1 (fig. 2 desno, in fig. 3) potem se more kljuka B brez nadaljnega izvleči. Najmanjši zasuk ene same vijačne pušice C iz tega položaja zadostuje, da se locen B_1 v ključavnici zapre. Ker so pušice C opremljene z tankim viljem in leže točno v prevrtinah D_1 se s lipanjem glavice C_2 ne more ugotoviti, katera pušica C je zapahnila locen B_1 (fig. 2, levo) in katera pušica C se točasno nahaja v stanju izpuslitve. Neupravičenec bi toraj moral v svrhu preizkušnje vseh številnih kombinacij, ki so utemeljeni z raznimi zasukanji glavice C_2 treh vijačnih pušic, rabiti zelo veliko časa, da bi našel listo kombinacijo v kateri so vse tri pušice C vpostavljene v odprto stanje (fig. 2, desno). Toliko časa pa neupravičenec za otvoritev ključavnice ne more imeti in je s tem uporaba odpiralcev ali odvzetje voščenenih odtisov za izdelavo ponarejenih ključev izključeno. Tako kombinirana ključavnica nudi torej večjo varnost, kakor sedanje komplicirane ključavnice s številnimi pripomočki.

V svrhu hitre vpostavitve vseh treh vijačnih pušic C v odprto stanje (fig. 2, desno) služi lastniku ključavnice pločevinasta šablona Z (fig. 5), ki se njeni zobje Z_1, Z_2, Z_3 vrinejo pod vijačne glavice C_2 (fig. 1). Debelina posameznih zob je odmerjena tako, da ob zavijanju vijačnih glavice C_2 na šablono pride izjem C_1 vsake vijačne pušice C točno nasproti zarezi B_3 locna B_1 (fig. 3), s čemer se more obešalna kljuka B izvleči.

Take viseče ključavnice se uporabljajo pri kolesih, kasetah, kovčkah, vratih i t. d. in so vsled njihove strojne izdelave cenejše kakor dosedaj uporabljajoče viseče ključavnice s vtičnim ključem ali drugimi ključnimi konstrukcijami.

Pri izvedbeni obliki kombinirane ključavnice predočene v fig. 6—8 kot takozvane nabitne ključavnice in pri v fig. 9 predočeni takozvani vdolbni ključavnici je zapiralni organ ključavnični zapah R , ki ima na svojem gornjem robu z viljem opremljene zareze (na isti način kakor B_3 v locnu B_1 , fig. 2) za, oboj A prehajajoče in na obeh koncih s prijemki C_1 in C_2 opremljene vijačne pušice C , dočim ima zapah R na svojem spodnjem robu obzobje, v katero sega zobalo-kolesce, oboj A prehajajoče in na obeh koncih istotako s prijemki E_1 in E_2 opremljene sukalne pušice E , da se zamore zapah R premikati od zunanje in notranje strani vrat.

Tako pri nabitni ključavnici (fig. 6—8), kakor tudi pri vdolbni ključavnici (fig. 9)

segajo prijemki C_2 na zunanji strani vrat in prijemnikov C_1 na notranji strani vrat v nasprotni meri ven, to se pravi, najgloblje zaviti prijem C_2 na zunanji strani vrat odgovarja najdalje predsegajočemu prijemku C_1 na notranji strani. Potemtakem se ne more za odpiranje ključavnice od zunaj in od znotraj uporabljati ena in ista debelost zobovja na pločevinasti šablona Z .

V smislu predstoječe iznajdbe se torej na zunanji strani vrat kot ključ služeča šablona Z opremi s provokotno zapognjenim hrbtom R' (fig. 10), ki izkazuje prijemkom C_2 na notranji strani vrat odgovarjajoče stopnje R_1, R_2, R_3 . S tem izdelkom ključa se doseže to, da se omogoči z eno in isto šablono otvoritev ključavnice od zunanje strani vrat z zasukom prijemkov C_2 na zobovje Z, Z_2, Z_3 in otvoritev od notranje strani vrat z zasukom prijemkov C_1 na stopnje R_1, R_2, R_3 ključevega hrpta R' .

Da se uredi funkcija kot ključ služeče šablone neodvisno od debelosti vrat in vpostavitve ključavnice, to se pravi pri izdelavi ključavnice z razdelbo izjem C_1 na vijačnih pušicah C za otvoritev zapaha R določene razlike debelosti posameznih zobov Z_1, Z_2, Z_3 oziroma višine posameznih stopenj R_1, R_2, R_3 ključevega hrpta R' kontrolirati vedno na eni in isti podstavni ploskvi za ključevo šablono, — privije se pri nabitni ključavnici (fig. 6—8) na k zunanji strani vrat obrnjeni steni ključavnice, ozir. pri vdolbni ključavnici (fig. 9) na sprednji in zadnji steni oboja ključavnice A s pomočjo vzdaljne cevke S_2 ali drugih prilog in s pomočjo v ključavnični oboj prehajajoče pušice S_1 , plošča S , ki ima odgovarjajoče prehajalne odprtine za tri vijačne pušice C in za sukalno pušico E . S tem se obenem tudi pritrdi ključavnični oboj A na vratih T , tako da se istega od zunanje strani vrat ne mora odvzeti.

Če so vrata pri nabitnih ključavnicah debelejša kot dolžina vzdaljne cevke S_2 , potem se na notranji strani vrat T odvzame toliko materiala, da se zamore priviti oboj ključavnice A na koncih cevke S_2 . Ako pa je debelost vrat T manjša kot dolžina cevke S_2 potem se med ključavniškim obojem A in vratmi T vloži priloga v potrebni debelosti dolžine predstojećih cevkih koncev in se vijaki S_2 navijajo tako dolgo, dokler ni našedel oboj A na koncih cevke S_2 .

Pri vdolbni ključavnici je uvaževati to na obeh straneh vrat.

Prospeh trajne ustalitve (razdelitve) plošč S napram ključavniškemu oboju A obstoji v tem, da zadene kot ključ služeča šablona Z tako na zunanji, kakor notranji strani vrat vedno na iste podstavne ploskve, na

katerih je bila šablona prvotno pri izdelavi ključavnice preizkušena. Odpiranje in zapiranje teh ključavnic je torej od pravilne vpostavitve istih v vrata popolnoma neodvisno.

Patentne zahteve:

1. Kombinirana ključavnica brez vzmeti označena s tem, da je v obojključavnice (A) napravljeno tri ali več vzporednih, z vitjem obdanih povprečnih prevrtlin (D_1), ki segajo deloma v zapiralni organ (obešaljna kljuka B, fig. 1—4 ali zapah R, fig. 6—9), ki je vrinjen v gladko odprtino ključavnicega oboja (A), medtem ko so v teh prečnih prevrtlinah (D_1) vložene, proli popolnem izvrtju zavarovane vijajne pušice (C) z zunaj ključavnicega oboja (A) se nahajajočimi prijemki (C_2) in s tem zapiralni organ (B_1 , R) v ključavniškem oboju zapahnejo (fig. 2, levo, in fig. 4) in da ima vsaka vijajna pušica na kateremkoli mestu gladki izjem ki odgovarja prečni zarezi (B_2 , fig. 2, desno, in fig. 4) na delu presegaajočega zapiralnega organa (B_1 , fig. 1—4 in R fig. 6—9) (C_1) v svrhu, da pridejo z zasukom vijajne pušice (C) njih zareze (C_1) tačno nasproti izjemam (B_2) zapiralnega organa (B_1 , R) in se more ta organ vriniti v oboj ključavnice.

2. Izvedbena oblika ključavnice po zahtevi 1, naznačena s tem, da se med prijemke (C_2) vijajnih pušic (C) in ključavnični oboj (A) vrine viličasta pločevinasta šablona (Z, fig. 5 in 1) čegar vilično zobovje (Z_1 , Z_2 , Z_3) ima v okolihu pripadajočega prijemka (C_2) takšno debelost, da pridejo ob navijanju glavic (C_2) na to šablono (fig. 3) zareze (C_1) vseh vijajnih pušic (C) točno nasproti zarezam (B_2) zapiralnega organa (B_1).

3. Izvedbena oblika ključavnice po zahtevah 1 in 2, kot viseče ključavnice, označena s tem, da so v masivnem oboju (A) ključavnice (fig. 1—4) napravljene vzporedno k ravnini obeh locnev (B_1 , B_2) vrinljive obešalne kljuke prečne prevrtline (D_1)

za vijajne pušice (C) in se od sredine ključavnice do nasproti ležeče obojeve stene razširijo v glatko prevrtlino nekoliko večjega premera ki je od zunaj zaprta (D_2) in v kateri se premika glavica (C_3) vijajnih pušic (C), ki preprečujejo popolno izvrtlje istih.

4. Izvedbena oblika ključavnice v smislu zahtev 1 in 2 kot nabitne ali vdolbne ključavnice, označena s tem, da prijemajo vijajne pušice (C) na gornjem robu ključavnicega zapaha (R, fig. 6—9), prehajajo skozi ključavnični oboj in imajo na notranji in zunanji strani prijemke (C_2 in C'_2), dočim ima spodnji rob ključavnicega zapaha (R) obzobje, v katero prijemka zobato kolesce v ključavniškem oboju (A) prehajalne in na obeh koncih s prijemki (E_1 in E'_1) opremljene sukalne pušice (E) v svrhu premikanja zapaha (R) v odprto ali zaprto stanje.

5. Izvedbena oblika nabitne ali vdolbne ključavnice po zahtevah 2 in 4, označena s tem, da je kot ključ služeca šablona (Z) opremljena s pravokotno zapognjenim hrbtom (R'), ki izkazuje na notranji strani viličastemu zobovju (Z_1 , Z_2 , Z_3) odgovarjajoče stopnje (R_1 , R_2 , R_3) za prijemke (C'_2) da pridejo zarezi (B_2) na ključavniškem hrbtu (R') točno nasproti izjemam (C_1), in na vijajnih pušicah (C) pri odpiranju vrat (T) od zunanje strani s privitjem zunanjih prijemkov (C_2) na vilično zobovje (Z_1 , Z_2 , Z_3) in pri odpiranju vrat (T) od notranje strani s privitjem notranjih prijemkov (C'_2) na stopnje (R_1 , R_2 , R_3) viličnega hrbta (R').

6. Izvedbena oblika nabitne ali vdolbne ključavnice po zahtevi 5, označena s tem da se vzporedno k zunanji steni (fig. 6—8) ali zunanji in notranji steni (fig. 9) ključavnicega oboja (A) uravna v normalni debelosti vrat (T) odgovarjajoča oddaljenost s prehodnimi odprtinami za vijajne pušice (C) in sukalno pušico (E) opremljena odjemalno pritrjena plošča (S) v svrhu da je funkcija kot ključ služeca šablone (Z) neodvisna od vpostavitve ključavnice v vratih (T).

